

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
v spravi prejemov mesečno . . . 1.—70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENECE

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . " 15 "
za trikrat . . . " 13 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oznaka, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 23 vin.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 40 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Opravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Cesarjeva zahvala Hrvatom.

Dunaj, 30. avg. Član gosposke zbornice, dvorni svetnik Vuković, predsednik društva sv. Hieronima, je sprejel iz cesarske dvorne pisarne sledeče pismo: Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo je najmilostneje sprejelo poročilo o izvršeni službi božji, katero je priredilo društvo sv. Hieronima dne 23. avg. na Dunaju in s tem združeni zagotoviti neomajne zvestobe in udanosti Hrvatov. Njegovo Veličanstvo me je blagovolilo pooblastiti, naj sporočim najvišjo srčno zahvalo za to patriotično naznanilo, ki je najsijajnejše potrjeno s tradicionalnim junaštvom hrvaških vojščakov, ki proti sovražniku stojijo. Čast imam izpolniti to najvišje poročilo, in Vas prosim, da vzame Vaše blagorodje zagotovitev mojega spoštovanja na znanje. Schiesl.

Novi časi.

Mars, bog vojne vlada v Evropi in razsaja tako, kakor ni še nikdar od začetka sveta.

Svet se je tekem devetnajstega stoletja čudovito spremenil, vse je postalo ogromno veliko, in s to spremembo vred so dobile tudi vojske poseben značaj.

Nekaj posebnega je v tej vojski ta tihota, tajnost in naglica. Kako malo vojska naprej drvi. Tam zunaj na bojišču, kjer stoje bojne čete, vlada groza in strah, besnost, ogenj, smrt, izven bojišča pa gre ljudstvo mirno svojo pot naprej na delo.

Moderna vojska dela vse na tihem in tajno, ne vznemirja po nepotrebnem in dela s strahovito naglico. Kako malo vemo o premikanju naših čet! Transporti milijonov ljudi, konj, kanonov, voz so se zbrali na bojišču in vendar tajno, da večina prebivalstva ni vedela, kako in kam. Železna disciplina je objela vso javnost, ki ne zve ničesar drugega kakor to, kar sme vedeti.

Včasih so bili časopisi, ilustrirani listi, polni fotografij, polni raznih uradnih in neuradnih, resničnih in neresničnih vesti, brzojavk, danes prinašajo

samo kratke, markantne stavke od medodajne vojaške oblasti, iz katerih si naredi razsoden človek lahko resnično sodbo. Včasih je bilo ljudstvo samo potisnjeno v ospredje in dihala vojni zrak, danes je mirna priča vojne tragedije.

Regimenti drdajo mimo nas po noči ali v jutranjih urah mirno in tiho, težki, osodoljni in zgodovinski dogodki se odigravajo, ne da bi vzbudili viharja vznemirjenosti v ljudstvu. Ne vemo ne imen generalov, ne števila čet ne števila padlih, samo par kratkih vojaških stavkov v katerih leži vsa teža zgodovinskega dogodka. Šefi armade so postali tudi šefi javnosti in časopisja.

Kako modro, previdno in občudovanja vredno je vse to urejeno. To so novi časi s stratežimi železnimi, telefoni, zračnimi baloni, letalci, aeroplani, strojnimi puškami in torpedi. To so novi časi železne discipline in železne volje. Bog daj, da so našli tudi železno ljudstvo, ki bo pomelo s svojimi sovražniki.

Sveta vojska.

28. avgusta sta minula ravno dva meseca, odkar je padel v Sarajevu plemeniti avstrijski prestolonaslednik Franc Ferdinand in njegova blaga soproga knežinja Hohenberg. Njegova smrt, ki jo je provzročila ničvredna in hinavska roka zavratnih morilcev, je dala povod, da se je sprožila sedanja vojna. Na Ferdinandovem grobu se zbira vse, kar je poštenega, plemenitega! Okoli njegovega groba so se zbrale vse kulturne sile da branijo vse svetinje človeštva in da potlačijo tiste, ki so zgrnili svoj plašč nad rokami morilcev in zarotnikov.

Če je bila kdaj kaka vojska pravična in sveta, je ta vojska. In če so bile kdaj resnične besede pisatelja. Zschokkeja, so v tem slučaju. »Smrt za domovino je smrt odrešenja. Veličastna smrt, kakor so umirali mučeniki krščanstva. Oni so umirali pod zastavami vere, mi umiramo pod krvavo zastavo domovine«.

Kara-Gjorgja Petroviča, potem različna, menda vojna znamenja, kazala na uri, neke mere, potem pa kratek abecednik. Potem sledi nekaj katekizem, ki se prične tako-le:

Srbske dežele:

Srbija, Črna Gora, Bosna in Hercegovina, Stara Srbija, Makedonija, Dalmacija, Hrvatska, Slavonija, Nijica, Srem, Banat, Bačka, Baranja.

Največje srbske reke:

Sava, Drava, Donava, Bosna, Drina, Morava, Timok, Vardar, Struma, Neretva in Drin.

Največje srbske planine:

Rudnik, Kopaonik, Rtanj, Durmitor, Kam, Romanija, Radovan, Dinarske planine, Šar planina, Kozjak, Pejačkovića, Suha Gora, Zagrebske planine, Fruška Gora.

Najvažnejša srbska mesta:

Belgrad, Niš, Kragujevac, Cetinje, Sarajevo, Banjaluka, Mostar, Prizren, Priština, Skopje, Kumanovo, Priplip, Zader, Dubrovnik, Zagreb, Novi Sad, Temešvar.

To je torej prvo, kar mora znati vsak srbski vojak, kakor hitro se nauči brati. Srbske dežele, srbske reke, srbske planine in mesta. To so temelji velikosrbske propagande, ki jih mora znati vsak na pamet, kdor vzame puško na rame. Mora vedeti, da je od Timoka na vzhodu do Jadranskega morja na zahodu, od Bitolja in Bara na jugu pa do Temešvara in Štajerske na severu — vse ena srbska dežela, skozi katero tečejo srbske reke, skozi ka-

Velikanska bitka med Avstrijci in Rusi.

Štiri dni že divja veliki boj ob avstrijsko-ruski meji.

Bojev pri Krasniku se niso udeležile glavne avstrijske in ruske armade, ampak bojevala sta se medseboj le levo avstrijsko in desno rusko krilo.

Sedaj pa so stopile celotne armade v boj, ki se razteza na nad 400 km dolgi črti severno od Krasnika proti vzhodu preko Lvova in nato proti jugu do Dnestra. To je bojno polje, ki prav nič ne zaostaja za nemško-francosko-belgijskim.

Skrajno levo krilo avstrijske armade, posebno one čete, ki so zmogle pri Krasniku, prodirajo sedaj severno proti Lublinu. Sosedna avstrijska armada je udrla v rusko ozemlje med rekama Vjprcom in Bugom, zasedla Samostje in sedaj najbrže že ogroža mesto Cholm, ki leži vzhodno od Lublina ter šteje do 20.000 prebivalcev. Na ravnini ob gornjem toku Buga med krajema Sokalom in Kamionko se vrše hudi obmejni boji. Glavne armade se bore med Žolkjevom in Zločovem. Že pred tedni so prihajale vesti, da se zbirajo velike ruske čete v Besarabiji in Podoliji. Sedaj se to potrjuje, ker so močne ruske čete udrele čez reko Sbrusz v vzhodno Galicijo.

Naša armada stoji pred zelo težko nalogo, ako pomislimo, na kako dolgi črti divja boj. Vendar pa je dosedaj naš položaj ugoden. Naše levo krilo hrabro prodira proti Lublinu in čez Samostje in že prihajajo poročila o uspehih naše armade pri Ravaruski, kjer so že omajale zahodni del osrednje ruske armade.

Vse naše čete so polne navdušenja in trdno upajo na zmago, kljub temu, da so se pred njimi pojavile neštevilne sovražne moči, ki se trdovratno borijo.

Milijonske armade si stoje nasproti. Svetovna zgodovina še ni videla kaj takega. Trdno smo prepričani, da bo pisala, da je avstrijsko orožje zmagalo nad ruskim. Naše čete ne bodo prej odnehale, da zmagajo, ker gre za pravično stvar, in z nami je Bog.

Vojni poročevalski stan, 29. avgusta.
(Brzojavka »Slovenčevga« vojne poro-

čevalca.) Velikanska bitka se nadaljuje. Naše šanse so ugodne. Skupina našega levega krila, ki prodira proti Lublinu in Samostju, zadeva vedno na močno utrjene sovražnika. Trije voji 72. polka so napadli neko utrdbo in ujeli 2 ruska stotnika, 6 častnikov in 470 mož. Skupino med Vjprcom in Bugom je napadla ena ruska divizija od treh strani. Rusi so ponoči pobegnili.

× × ×

Dunaj, 29. avgusta. Vojni poročevalec »Neue Freie Presse« poroča: Orjaški boji, ki se vrše na avstrijsko-ruski meji, so nam prinesli v okolici Ravaruske znatne uspehe. Zahodno krilo ruske osrednje skupine je omajano.

VELIKE BITKE SE NADALJUJEJO.

POLOŽAJ NAŠIH ČET IZVRSTEN.

Dunaj, 29. avgusta. (Kor. urad.) Iz vojne poročevalskega stana se javlja: Velike bitke, ki so se pričele na severu 26. avgusta, se nadaljujejo. Položaj naših čet je ugoden; vreme toplo in solnčnato.

NOVA ZMAGOVITA BITKA NAŠE ARMADE NA RUSKEM.

Dunaj, 29. avgusta. (Kor. urad.) Iz vojne poročevalskega stana se uradno poroča: Kolikor se je dalo danes opoldne presojati, še velika borba naših armad z glavnimi silami ruske vojske ni dozorela za odločitev. Deloma pregledati se dajo sedaj šteje uspehi zmagovalne armade, ki jo je general kavalarije Viktor Dankl vodil pri Krasniku. V nadaljni bitki dne 27. avgusta, ki sta jo venčala naskok in osvojitve silno močno utrjene postojanke na višinah Njadržvice-dusha, se nam je posrečilo zopet premagati ruske čete, ki smo jih že pri Krasniku odbili, in pa došla jim ojačenja, skupaj približno deset divizij raznih vojni zborov. Eden naših zborov je v tej drugi bitki ujel 1 generala, 1 polkovnika, 3 druge štabne in 40 navadnih častnikov ter približno 2000 mož in zaplenil tudi tukaj mnogo vojnega gradiva.

× × ×

Njadržvice-dusha je večji kraj, ki leži nekaj kilometrov južno od Lublina v smeri od Krasnika proti Dublinu.

LISTEK.

Kaj mora znati vsak srbski vojak ali velikosrbska propaganda v telečnjaku vsakega vojaka.

Neki hrvatski vojak, ki je sedaj ranjen in leži v Zagrebu, je prinesel s seboj majhno knjižico brez platnic, ki jo je vzel nekemu srbskemu vojaku iz telečnjaka. Ker pa je zelo zanimiva, zdi se nam vredno nekatere stvari ponatisniti. Knjižica ima naslov:

Vojnički bukvar

i osnovne dužnosti vojnika

Kosta Jokić,

pešad. oficir.

— Dvanajsto izdanje. —

Štampano v državni tiskarni kralj.

Srbije 1911.

Cena 50 para din.

Predstoječi naslov se glasi v slovenskem jeziku:

Vojaška knjižica

in temeljne dužnosti vojakov

Kosta Jokić,

pehotni častnik.

— Dvanajsto izdanje. —

Tiskano v državni tiskarni kraljine

Srbije 1911.

Cena 50 vinarjev.

Najprej so v knjižici slike kralja Petra, prestolonaslednika in »vrhovnega voditelja

tero vodijo srbske planine, po kateri so raztresena srbska mesta!

Vsak srbski vojak je pristaš velikosrbske ideje, ravno tako tudi vsak srbski otrok, ko vzame v roke v prvem razredu ljudske šole abecednik.

Ali ni ta srbska vojaška knjižica (bukvar) najjasnejši, največji in najmočnejši dokaz za velikosrbsko propagando? Ali treba mogoče še bolj jasne in večje dokaza? Ta vojaška knjižica je obenem dokaz, da vliva velikosrbsko propagando v glavo in srce vsakega vojaka ne samo »pehotni častnik Kosta Jokić«, ki je to knjižico sestavil, ampak uprava srbske vojske, njeni vojskovodje, vojni minister, in vse to v dovoljenem srbske vlade in srbskega kralja Petra.

Kako je ta vojska pravična, kako je ravno ta vojska sveta, ki jo vojskuje monarhija s Srbijo!

× ×

Še nekaj o tem »bukvarju«. Razen zgoraj naštetih začetnih nauk so še slike Stefana Nemanje, Carja Dušana Silnega, Kraljevića Marka, Carja Lazarja, Milosa Obilića, Stefana Singjelića, Hajduka Veljaka Petrovića, Tanaske Rajića, zraven njih se nahajajo zgodovinski podatki. Potem sledi poglavje o dužnosti vojaka, o rekrutiranju, o prvem dnevu v vojašnici, razni nauki itd., poglavje o »pri-segi«, zastavi in domovini. Tukaj se nahaja vzorec vojaške prisege, potem razlaga, kaj pomeni zastava in domovina, nato pa zopet pravi:

»Srbske dežele, kjer živi srbski narod, so sledeče: Srbija, Črna Gora, Srem, Banat, Bačka, Bosna, Hercegovina, Hrvatska, Slavonija, Dalmacija, Stara Srbija in Makedonija.«

»Čeprav se radi vsi Srbi in Hrvatje imenujejo po svojih pokrajinah in po rojstnem kraju, vendar so ti samo eden narod, zato: 1. ker se morejo v enem jeziku med seboj razumeti (boljše kot drugi narodi); 2. ker so nekdanji prišli skupaj v te dežele iz ene domovine in 3. ker imajo eno dušno vero in imajo zaupanje v Boga, da se bodo združili, zedinili in postali močni in slavni.«

× × ×

Torej, to je tisto »narodno edinstvo«, pod katerim imenom se je že leta in leta širila velikosrbska propaganda na jugu monarhije, inspirirana iz Belgrada, kakor so dokazali uradni dokumenti, obelodanjeni po sarajevskem atentatu. Vsak srbski vojak se uči o tem »narodnem edinstvu«, vsakemu se ubija v glavo, da so zgoraj našete dežele samo srbske pokrajine in da se celo Hrvatje »radi imenujejo« tako »po svojih pokrajinah« — pokrajinah velike Srbije!

No, sedaj je temu »narodnemu edinstvu« in velikosrbski propagandi za vekomaj odzvonilo. To pogubno seme, ki je že vzklilo, izruvat se mora s koreninami vred, tako da ne bo ostalo nobenega sledu.

CESARSKI DVOR ZDRUŽEN Z LJUDSTVOM MOLJI ZA SREČEN IZID BITK.

Dunaj, 27. avgusta. (Kor. urad.) Po inicijativi cesarske hiše se je danes dopoldne v cerkvi sv. Štefana vršila slovesna služba božja za srečen izid vojske. Ko so stopili člani cesarske hiše sredi med množico skozi glavna vrata cerkve sv. Štefana, jih je množica pozdravljala z velikim navdušenjem. Cerkvene pobožnosti so se udeležili tudi: soproga zunanega ministra grofica Berchtold, mnogo dam višjega plemstva, župan dr. Weiskirchner s podžupani, mestnimi in občinskimi svetniki in mnogoštevilnim občinstvom.

NADVOJVODINJA IZABELA OBISKUJE BOLNE VOJAKE.

Dunaj, 29. avg. (Kor. urad.) Danes dopoldne je nadvojvodinja Izabela v spremstvu kneginje Windischgrätz obiskala v kliniki Hoheneg nastanjenen ranjene vojake. Nagovorila je prijazno vsakega posebej ter vprašala, kako se mu godi.

POLJAKI POSTAVIJO V VOJSKO 70 TISOČ PROSTOVOLJCEV.

Za organizacijo poljskih prostovoljnih čet je dalo mesto Krakov 1 milijon, Lvov 1 in pol milijona in druga poljska mesta več stotisoč kron. Galicija sama, pravijo, da utegne dati 60 milijonov kron. Poljaki pravijo, da nameravajo postaviti proti Rusom 70.000 prostovoljcev.

RUSKE TRDNJAVE NA RUSKEM-POLJSKEM.

Na desnem krilu vrste trdnjav pri prehodu čez reko Bobr leži Osovec. Je trdnjava tretje vrste. Reka je široka 60 metrov in na vsaki strani sta dve utrdbi. Potem pride Lonica, ki obvladuje prehod pri Narevi. Trdnjava ima 6 utrdb. Ob Narevi stoje še sledeče trdnjave: Ostrolenka, Rozani, Pultusk in trdnjava prve vrste: Novogeorgievsk.

Trdnjava Serok leži na izlivu reke Bug v Narevo. Segrce obvladuje most pri Narevi in Bugu. Močna je tudi trdnjava Ivangorod pri izlivu Vjepca v Vislo. Ima 8 utrdb. In slednjič pride trdnjava Brzesk-Litovski, ki ima 6 fortov.

ZNAČILNA RUSKA SODBA O RUSKI ARMADI.

V »Deutsche Tageszeitung« je napisal pruski podpolkovnik pl. Bremen članek o vrednosti ruske vojske. On piše: Da pri Rusih ne odločuje število, za to imamo dokaz iz zadnje mandžur-

ske vojske. V štirih velikih bitkah pri Vafangua, Ufanguoma, Liaujanga in na reki Šaho se je borilo 41.700 Rusov proti 33.600 Japoncem, v drugi 26.000 Rusov proti 10.900 Japoncem, v tretji 224.600 Rusov proti 134.500 Japoncem in v četrti 221.600 Rusov proti 120.800 Japoncem, v katerih je vedno manjšina premagala večino. Rusi niso znali izrabiti svoje premoči. Od tukaj sledi defekt notranje vrednosti čet in pomanjkanje inicijative pri poveljnikih. Ruski vojak nima absolutno nobene samostojnosti, ki jo zahteva moderno vojskovanje; prej je bilo drugače, ko so kompaktne mase pod vodstvom častnikov drville v boj. Ruski vojak pozna samo pasivno poslušnost ter se bori tam, kamor ga postavi poveljnik. Ako ne dobi nobenega povelja, tedaj mu manika vsako samostojno delo. Današnje bitke sestojijo iz dolgotrajnega streljanja iz pušk, kjer si morajo strelci sami iskati cilj, meriti oddaljenost, potem pa mirno in hladnokrvno streljati. Ako padejo častniki, tedaj mora prevzeti vodstvo kornoral ali enostavni pešec in voditi svoje tovariše. O vsem tem ne moremo govoriti pri ruskem vojaku, ker ga tudi tako ne vzgajajo. Niti toliko slavljene odporne sile nima več.

Ako je nepustil ruski vojak, se more to še bolj trditi o ruskem častniku. V njih ni nobene samostojnosti; boje se odgovornosti, inicijative, in pokažejo zelo malo volje za napad.

Vzrok leži v tem, ker nimajo višji častniki na fronti za svojo službo nobene potrebne izobrazbe. Od 323 ruskih pehotnih polkovnih poveljnikov je 57 od njih prišlo iz garde, ki ni v Rusiji ravno najboljša četa; v nji je odvisno napredovanje samo od koneksij; 96 od njih je služilo neprestano od stotnika do polkovnika pri generalnem štabu; ti ljudje ne poznajo nobene službe pri fronti; 62 od njih je bilo v najraznovrstnejših službah, samo ne pri fronti. Ostanke torej samo tretjina, ki pozna točno to službo. Podobno je tudi z brigadirji; od 132 brigadirjev je 82 prišlo iz garde in generalnega štaba, 29 iz vojne uprave, samo 21 jih je služilo pri fronti. V ruski vojski gleda vsak častnik, da se reši službe pri fronti. Takšno izobrazbo ima samo nekaj mlajših častnikov. Večje vojaške vaje se še vedno vrše po starem sistemu. Iz tega sledi, da je notranja vrednost ruske vojske zelo majhna.

spodarji svoje zgodovine! Med tem prodirajo naši zavezniki, Rusi, odločnih korakov proti glavnemu mestu Nemčije, ki ga že pretresa strah, ter zadajajo umikajočim se četam poraz za porazom. Zahtevali bomo od dežele vse žrtve in vso pomoč, ki jih more dati na ljudih in na sredstvih. Bodimo torej srčno odločni! Narodno življenje, ki ga podpirajo finančni, in upravni ukrepi, se ne bo pretrgalo. Zaupajmo sami v sebe in pozabimo vse, kar se ne tiče domovine! Imamo sredstev ter volje, in zmaga bo naša.

× × ×

Tako narod slepiti ume le svobodomiselna in brezbožna vlada. Da je to slepitev kažejo stavki v tej proklamaciji, o katerih neresničnost so člani vlade popolnoma prepričani. Francoska vlada naj bi prebrala, predno je izdala tako proklamacijo, vsaj komunike svojega — lastnega šefa generalnega štaba.

INDIJSKE ČETE NA FRANOSKEM.

London, 29. avgusta. (Kor. urad.) Reuterjev urad poroča: V današnji seji zgornje zbornice je sporočil lord Kitchener, da je sklenjeno, neglede na ojačenje angleških čet na Francoskem, ki bo v najkrajšem času odšlo iz Angleške, pomnožiti Angleško armado na Francoskem s četami iz Indije.

SESTANEK NEMŠKE CESARSKE DVOJICE.

Kopaljšče Nassau, 29. avg. (Kor. urad.) Nemški cesar in cesarica sta se včeraj popoldne sestala v kopaljšču Nassau, da se v teh težkih časih pozdravita. Sestanek je bil na gradu Stein, kjer je bila visoka dvojica več časa sama. Nato sta pozdravila posebej vsakega ranjenca, kar jih je v mestu. Cesarica je pred odpotovanjem v Hamburg obiskala še zavod Henriete-Terezije.

STRAH PRED NEMŠKIMI ZRAKOPLOVI V PARIZU.

»W. A. Z.« poroča iz Pariza: Iz strahu pred Zeppelinovimi zrakoplovi so izpraznili zgornja nadstropja Louvra. Podobno so vložili v železne zaboje in jih spravili v klet. Zgornja nadstropja izpremenili

v bolniške dvorane; na strehi pa razvijejo zastavo »Rdečega križa«.

PRED REVOLUCIJO V PARIZU.

Dunaj. Špansko poslanstvo na Dunaju, ki dobiva vsak dan od svoje vlade vesti skozi San Sebastiano, pravi, da je položaj, v katerem se sedaj nahaja Francija, zelo resen. Izbruh revolucije v Parizu je popolnoma verjeten.

Dunaj. »Mittagszeitung« poroča, da je v zadnjem času zapustilo mnogo francoskih rodin Pariz, ki so se naselile po obmejnih italijanskih mestih. Ti begunci pripovedujejo, da je v Parizu položaj silno resen, zlasti v zadnjem času, ko je bilo ljudstvu znano, da je bila francoska vojska povsod potolčena, je prišlo že večkrat do demonstracij. Bile so tudi demonstracije proti ruskemu poslaniku Izvol-skemu. Mnogi res računajo, da pridejo Nemci kmalu v Pariz in se pripravljajo na beg.

Budimpešta. »Pester Lloyd« ima za nesljive vesti iz Pariza, da so pričeli tudi največji francoski listi »Matin«, »Temps« in »Petit Journal« odkrito pisati, da ne verjamejo tistim komunikejem, ki jih daje vlada o vojski. Listi opominjajo vlado, naj s tem preneha.

Budimpešta. V Parizu vlada velika pobitost in meščanstvo je pripravljeno, da beži iz mesta. Vlada je dala vse umetnine, ki se nahajajo v Louvru, prenesti na varno mesto, na Louvru samem pa je izobesena rdeča zastava.

GROF FRANC CZERNIN V FRAN-COSKEM VJETNIŠTVU.

Grof Franc Czernin, ki je vstopil v praški benediktinski samostan Emavs, kjer biva kot pater Wolfgang, je potoval iz Španije čez Francijo domov. V Marseillu so ga pa francoske oblasti prijele kot vojnega vjetnika in ga zaprle v zapore Chateau d'Iff, ki so znani po Dumasovemu romanu »Grof Monte Christo«.

NAŠA DOLŽNOST JE SEDAJ DELATI, NE ŽALOVATI.

Monakovo, 29. avgusta. (Kor. urad.) Bavarski prestolonaslednik princ Ruprecht je naznanil smrt svojega najstarejšega sina princa Luitpolda kralju Ludoviku z besedami: Naša dolžnost je sedaj delati, ne žalovati.

Nemci na potu v Pariz. — Kako so Nemci popolnoma premagali angleško armado.

Na zahodnem bojišču se stvari hitro razvijajo v pogubo Francozov. Nemške čete zmagovito prodirajo proti osrčju Francije. Udarci za udarcem sledi, porazi na strani Francozov, zmage na strani Nemcev.

Francoska sedaj žanje žalostne sode svoje protivrške in svobodomiselne politike. Gotovo je namreč, da je eden glavnih vzrokov francoskih porazov demoralizacija francoske armade. Bog daj, da bi ta žalostna izkušnja privedla francoske politike na pravo pot.

Berolin, 29. avgusta. (Kor. urad.) Vojni poročevalec »Berliner Zeitung« poroča iz glavnega stana o zmagi nad Angleži pri Saint Quentinu: Novo zmago nad Angleži pri Saint Quentinu smo izvojevali na ta način, da so naše kavalerijske čete prehitile v smeri proti Saint Quentinu bežeče angleške čete in jih toliko časa zadrževale, da so jih dosegli naši zasledujoči armadni zbori in jih zopet odločilno napadli.

Poraz angleške armade je popoln. Angleži so sedaj popolnoma odtrgani od svojega ozadja in jim sedaj ne preostaja drugega, kakor da beže proti pristanišču Callais, Haver ali Cherbourg.

DANSKI LISTI O VELIKIH NEMŠKIH ZMAGAH.

Kristianija, 29. avgusta. (Koresp. urad.) Večerni listi vsi obširno in simpatično pišejo o velikih zmagah nemške armade. Listi pravijo: Poročila o nemških zmagah so tako silna, da vse prevladujejo. Da bo nemška armada zmagovala, nismo dvomili, da bo pa svoje nasprotnike na en udarec od Belgije do meje Švice zapodila v beg, je tak dogodek, da ga ni nihče pričakoval. Kratko poročilo o tem dogodku je čudovito in znamenje kreposti polne skromnosti. Na poti v Pariz skoro ni za nemško armado večjih ovir ter je največje že prestala in premagala. Boj, ki so ga sedaj Nemci izvojevali, bo gotovo usodo Evrope za dolgo časa določil. Če se tudi ne more s popolno gotovostjo govoriti o materijalnem

Sedanu Francoske, se vendar more govoriti o moralčnem Sedan, ker velikanskega napora bi bilo treba, da bi se zopet rešilo moralo pri dvakrat zaporedoma pobitem sovražniku.

FRANCOZI ZAPUŠČAJO TRDNJAVO LILLE.

Berolin, 29. avgusta. 50.000 mož posadke v Lille je mesto zapustilo.

× × ×

Lille je francoska trdnjava prve vrste. Leži blizu belgijske meje v zahodni smeri od Bruslja. Prebivalcev šteje okoli 220.000. Lille je važno trgovsko in industrijsko mesto.

BOMBASTIČEN OKLIC NA FRANCO-SKI NAROD. FRANCOŠKE FRAZE.

Paris, 29. avg. (Kor. urad.) Preko Rima se poroča: Danes se je vršil v palači Elysée pod predsedništvom Poincare-jevimi ministrskimi svet, ki je odobrila razglas nove vlade narodu. Razglas ima to-le vsebino: Francozi! Vlada je zavzela svoje bojno mesto. Dežela ve, da se sme zanašati na njeno čuječnost in enerzijsko, ter da so vse njene misli obrnjene na deželo. Vlada ve, da sme računati na deželo. Nje sinovi prelivajo svojo kri za domovino in za svobodo, rama ob rami z junaškima (?) armadama Anglije in Belgije. Brez strahu in trepetu stoje kakor skala v najgroznejši toči železa in ognja, ki je kedaj padala na kak narod. Vsi dvigajo kvišku svoje glave. Slava živim in slava umrlim! Možje padajo, a narod ostane! Končna zmaga nam je zagotovljena. Gotovo je, da se pričinja sedaj velik, toda ne odločujoč boj. Kakoršen koli bo njegov izid vojna se bo nadaljevala. Francija ni tako lahak plen, kakor si ga nestrpljivi sovražnik domišlja. Francozi! Naša dolžnost je tragična, a preprosta: vrzimo navalilca nazaj, pojdemo za njim, da našo zemljo očedimo njegove navzočnosti in oprostimo svobodo njegovih verig, vstrajajmo do skrajnosti, vstrajajmo, če treba, do konca, duha in srce dvignimo nad nevarnost, ostanimo go-

Ruski poraz v vzhodni Prusiji.

Z NEMSKO-RUSKEGA BOJIŠČA.

Rusi so udri z veliko močjo v vzhodno Prusko in prodri že do Insterburga. Nemci so na to računali in so za enkrat ostali v defenzivi, ker so morali glavno moč poslati proti Francozom, da te čimprej popolnoma porazijo. Nikakor pa ne smemo misliti, da so Rusi Nemce pogнали v beg. Nemci so se po svojem že prej določenem načrtu v najlepšem redu umikali in hrabro odbijali rusko premoč. Če so pa Rusi računali na to, da bodo z lahkoto prodirali v Prusko, so se zelo motili. Kajti že prihaja poročilo, da so ruske čete, ki so udrele od juga v vzhodno Prusijo, naletele pri Ortelsburgu na hud odpor nemških čet, ki so prekrizale ruske načrte. Nemci so tu v tridnevni bitki porazili

Ruse in jih pogнали nazaj ter jih sedaj zasledujejo čez mejo.

NEMCI ZOPET PREMAGALI PET RUSKIH ARMADNIH ZBOROV IN TRI KONJENISKE DIVIZIJE.

Berolin, 29. avgusta. (Kor. urad ob 2. uri 10 min. popoldne.) Wolffova pisarna javlja: Veliki generalni štab naznanja: Naše čete na Pruskem so pod vodstvom generalnega polkovnika pl. Hindenburga v bitki, ki je trajala tri dni, premagali v okolici Ortelsburga od Nareva prodirajočo rusko armado, ki je štela pet armadnih zborov in tri konjeniške divizije, ter jo sedaj zasledujejo čez mejo. Načelnik glavnega stana pl. Stein.

Kaznovana Belgija.

NEMCI ZAŽGALI LÖWEN.

London, (čez Rim), 29. avg. (Kor. urad.) Komunike poročevalskega urada poroča: Nemci so mesto Löwen zažgali.

NEMCI OBSTRELJUJEJO ANTWERPEN.

V Tišin ob Labi se je vrnilo iz Amerike 500 vojaščin podvrženih Ogrov, ki so bili slovesno pogoščeni. Pripovedujejo, da Nemci Antwerpen, kjer so

bili nekaj časa internirani, že obstreljujejo. Tudi z nekega »Zeppelina« so metali Nemci bombe. Belgijsko prebivalstvo je radi izdaje Angležev in Francozov prepojeno sovraštva. Vsako uro pričakujejo, da belgijska kraljevska rodbina odpotuje.

PORAŽENA BELGIJSKA ARMADA V ANTWERPNU.

Iz Haaga poročajo: V Antwerpnu že

Ilustrirani Glasnik

Prihodnji teden izide novi tednik »ILUSTRIRANI GLASNIK«. Priključila ga je v življenje vsestranska želja in živa potreba. Suhoparna časnikarska poročila nam ne zadoščajo več — svoje vojske, ki se bore na mejah za našo srečo in blagor, hočemo videti v podobli! Tej želji bo ustregel »Ilustrirani Glasnik«.

Prinašal bo vsak teden obilo slik z raznih bojišč, v podobah popisoval življenje naših

vojakov v taborišču in pri krvavem delu, prinašal slike imenitnih dogodkov v drugih državah in znamenitih prireditih doma,

skratka — njegove fotografije bodo na najzabavnejši in najnazornejši način pripovedovale o življenju doma in v svetu. List bo razen tega prinašal več mikavnih povesti, popise vojaških dogodivljajev, splošno zanimive poučne članke in mnogo drugega zabavnega gradiva. Da zadostimo potrebi po točnih in naglih poročilih, bo list izhajal vsak četrtek na dvanajstih velikih straneh. Cena »Ilustr. Glasniku« je izredno nizka, tako da je celotni tujih listov zelo malo, ki bi se mogli z njim primerjati, zlasti če upoštevamo, da se bo list tiskal na lepem in solidnem papirju ter da bo imel prvovrstne reprodukcije.

Naročnina se plača vnaprej.

Glavna urednica do novega leta 1915

stane samo K 2'70

močno sili na dan nevolja radi postopanja vlade, ki je s svojimi dvoumnimi poročili do zadnjega slepila prebivalstvo. Popoldne so dospeli v mesto prve čete z bojnega polja — strahovito zdelane. Bitka med Hannutom in Löwenom je trajala tri dni; nemška armada si je iz vsega početka prizadevala, da bi obšla levo krilo belgijske fronte in tako odrezala umikanje v Antwerpen, ki se je pa končno po hudih naporih le posrečilo. Na naša vprašanja so nam pravili vojaki: »Naš napad je bil trikrat odbit. Borili smo se kakor levi! Toda premoč je bila prevelika. Namesto vsakega padlega sovražnika je vstalo deset novih. A kljub vsemu bi bili še vzdržali, ko bi ne bilo strahovitega ognja nemških strojnih pušk; le-te so v pravem pomenu besede kosile naše ljudi. Nemci imajo na vsako stotnijo po 8 strojnih pušk, mi pa samo dve. Ta strašna morilna orodja bruhaajo smrt ter z divjo naglico uničujejo vse okrog. Tu je prazno vsako upiranje.« Dalje so se vojaki pritoževali nad pomanjkanjem častnikov; bili so sami in niso vedeli kaj naj store. Obup je tem večji, ker belgijske čete mislijo, da so jih Francozi in Angleži prevarili. »Že štirinajst dni,« tako pripovedujejo, »so nam obljubovali pomoč, ko pa je prišel odločilen trenutek, smo bili sami in sami smo morali v gotovo smrt.« — Z vso naglico se ojačujejo antwerpske utrdbe. Poldrug meter visoki jarki vežejo v dvojnih in trojnih vrstah posamezne utrdbe. Pred fortom Capelle, ki je najmočnejša utrdba zunanjega pasu, se delajo žične ovire. Medtem se pa že približujejo nemške čete. Ulsanske patrulje so že opazili v bližini; odrezane so vse zveze z Antwerpenom. Sodi se, da se boji s predstražami v najkrajšem času začno. Nemški aeroplani poletavajo nad utrdbami. Streljali so nanje, a menda brez uspeha. — V bitki za Löwen so, kakor se zdi, Francozi in Angleži prepozno prišli. Ko se je strašni boj začel, so bili še 10 km južno od bojišča; vendar so se morali le še boja udeležiti, kajti med tisoči ranjencev, ki so jih prepeljali v Antwerpen, so tudi Francozi in Angleži. To se sicer prikriva koliko le mogoče, potrjujejo pa to vest med drugim tudi naznanila antwerpskega Rdečega križa, ki nujno prosijo za angleške in francoske knjige.

ZEPPELIN NAD ANTWERPNOM.

Antwerpen, 29. avg. Bombe, ki jih je metal Zeppelinov zrakoplov v mesto, so izžvale največje zmešnjavo. V spalnico kraljeve palače so prileteli posamezni drobeci bomb. Na paradnem trgu je bilo ubitih šest stražnikov. Zrakoplov se je vrnil nepoškodovan na Nemško.

STRAH PRED NEMCI V ANTWERPNU.

Rotterdam, 30. avgusta. Vojaški guverner v Antwerpnu je ukazal, da mora vsak, ki je dobil od 9. do 22. avgusta pisma nemških podanikov, tista izročiti, če noče, da bodo z njim kakor z vohunom postopali.

KAKO IZGLEDA V GENTU IN ANTWERPNU.

Poročevalec »Amsterdamer Telegrafa« opisuje svoje potovanje iz obmejnega kraja Roosenaala v Gent tako-le: Dne 21. t. m. sem se pripeljal po žurni vožnji po železnici skozi pokrajino ob Maasi v Gent, kjer je bilo vse na dohod Nemcev pripravljeno. Tvorništvo delavstva, ki je bilo deloma brez posla, se je zbiralo na cestah pred zbirališči socialnih demokratov. V Gentu je

bilo vse polno kinetov, ki so z dežele pribežali. V Antwerpnu je vladalo živahno življenje. Prebivalstvo je že pripravljeno, da se vlada v mesto preseli. Casopisje še vedno hrabra, da litiški forti v obrambi vztrajajo.

BELGIJSKA VLADA POVZROČILA GROZOVITOSTI V BELGIJI.

»Berliner Tagblatt« objavlja sledeče pismo: Uganjka mi je bila, kako je mogoče, da se more narod v dveh do treh dneh tako izpremeniti. Osobito od tistih Belgijscev, ki nemško govore, bi ne bil pričakoval, da bodo na naše čete streljali. Dne 27. t. m. se je izvedelo, da so prebivalci v Aubelu izjavili, da je belgijska vlada nekoliko prej, preden so vkorakale naše čete v mesto, razposlala vsem rodbinam okolišnice, ki so prebivalstvo pozvale, naj na nemške vojaške strelja, ko vkorakajo v mesto. Prebivalstvo je tudi ubogalo. Posledica je bila, da so Nemci vsako hišo, iz katere se je streljalo, požgali. Če se ti podatki tudi dokažejo, je samoobsebi umevno, da se taka vlada, ki poziva na zavraten umor, ne le stori neškodljivo, marveč da se pozove na odgovor tako, kakor tega zgodovina še ni videla.

BOJ ZA CHARLEROI.

Grški listi poročajo: Milanski listi objavljajo poročila, da se je bila v Belgiji ob Sambri bitka. Združene angleško-francoske sile so se razpostavile na črti Charleroi — Mons — Tournai. V soboto, 22. avgusta, so padli prvi strelji iz topov, ki so bitko uvedli. Tudi angleška artiljerija se je bitke udeležila. Okoli mesta Charleroi se je bil strasten boj. Francozi so mesto petkrat zavzeli in zopet izgubili. Končno so Nemci mesto zažgali. Močni nemški oddelki so napadli francosko-angleške postojanke. Angleži in Francozi so se morali čez mejo umakniti.

PODROBNOSTI O NAPADU V LÖWNU.

Berolin, 29. avgusta. (Kor. urad.) »Vossische Zeitung« poroča o napadu v Löwnu: V ponedeljek je bilo v mestu mirno. Meščani in vojaki so mirno med seboj občevali. V terek popoldne se je izvršil izpad iz Antwerpna, zato je vse vojaštvo šlo iz Löwna v smeri proti Antwerpnu. Ko je drugi del čete hotel zapustiti glavni trg, so pričeli streljati meščani s streh in oken. Pet častnikov je bilo ranjenih. Napad se je izvršil po celem mestu. Nastal je hud poulični boj, v katerem so naši vojaki veliko trpeli. Vsled streljanja se je vnela neka zaloga bencina. Ogenj se je takoj oprijel bližnjih hiš. Tudi v drugih delih mesta je nastal ogenj. V sredo je bil velik del mesta in celo severno predmestje v ognju. Ta napad v Löwnu je bil gotovo v zvezi z izpadom iz Antwerpna.

ZASTRUPLJENE POŠTNE POŠILJATVE V LÜTTIŠKEM POŠTNEM URADU.

»Tageblatt« poroča iz glavnega stana: Na glavni pošti v Lüttichu leži več stotisoč stvari. Odkar je mesto zasedeno, je došlo nešteto pisem, ki vsebujejo nek narkotičen prašek. Bivanje v poštinih uradih je zato nemogoče in so jih zaprli.

NEMŠKI GENERAL LIMAN VIŠJI POVELJNIK CARIGRAJSKEGA ARMADNEGA OKRAJA.

»Frankfurter Zeitung« poroča iz Carigrada: Turška mobilizacija je v polnem teku. Vsa nemška vojaška misija ostane v turški službi. Njen poveljnik, general Liman, je imenovan za višjega poveljnika carigradskega armadnega okraja.

Atentat na ruskega carja.

Ruski dijak napadalec ruskega carja. — Car ni ranjen. — Napadalec prijel.

Kodanj, 29. avg. Tukajšnji listi poročajo, da je bil izvršen na ruskega carja atentat. Na ruskega carja je z re-

volverjem streljal dijak Alsakof, a carja ni zadel. Car ni ranjen. Od napadalčeve kroglice je zadet in usmrčen neki kozak carjevega spremstva. Napadalec so prijeli. Policijski minister je vsled atentata na carja odstavljen.

Na južnem bojišču.

Cenzurirani dunajski listi imajo naslednje poročilo ogr. min. presbiroja: Kor. urad poroča iz Zemuna: Po zadnjih vročih spopadih, ki so bili med našo in srbsko artiljerijo na Topčideru in pri Banici, vlada pred Belgradom mir. V velikih presledkih pride tu in tam do manjših artiljerijskih prask, kadar naša težka artiljerija pred Zemunom odgovarja srbski v Belgradu. Naši donavski monitorji so imeli že večkrat priložnost bombardirati belgrajske utrdbe, posebno pred par dnevi, ko so na vso moč streljali na Srbe, ki so napadli neki naš vojaški oddelek, ko je šel na stražo.

Največjo pozornost obračamo na savski most; naše čete ne dovolijo Srbom, da bi se mu približali in ga pogнали v zrak.

Vsako noč razsvetljujejo reflektorji srbske pozicije. Neko noč so Srbi zopet poskušali napasti most, ali so bili od naših čet pregnani.

Pretekle dni so naši aviatiki večkrat pregledovali srbske utrdbe in notranjost Srbije; prinesli so zelo važne vesti o položaju sovražnikovih čet. Iz Zemuna se opaža, da v Belgradu ponoči ne prižigajo luči. Velike električne svetilke že nekaj dni sploh ne gore. Električna centrala, ki se nahaja na obrežju Save, je pokvarjena vsled bombardiranja, ravnotako tudi vodovod.

IZGUBE SRBOV SE CENIJO NA 40.000 LJUDI.

Članek včerajšnjih zagrebških uradnih »Narodnih Novin« govori o vzrokih,

zakaj so ustavili začasno vse vojne operacije proti severni Srbiji, in pravi:

Sklep vrhovne vojne uprave, da se z vso razpoložljivo oboroženo silo vržemo na Rusijo in se za sedaj zadovoljimo z dosedanjimi uspehi v Srbiji, je popolnoma upravičen. Naši uspehi so tudi drugače precej veliki, ker so naše hlabre čete pregnale sovražnika z vseh onih pozicij, s katerih je mogel vsak čas motiti prehod čez naravne zapreke, čez Savo in Drino. Vzemimo k temu še dejstvo, da je srbska vojska v bojih od 13. do 19. avgusta pretrpela grozne izgube, ki se po sodbi strokovnjakov cenijo na 40.000 ljudi, torej na eno sedmino cele srbske vojske, potem je jasno, da smo mogli brez vsake škode ustaviti operacije v severni Srbiji, da gremo z vso razpoložljivo vojno silo proti Rusiji, kjer nas čakajo velike in važne naloge.

× × ×

Sicer pa danes iz Srbije in Črnogore ni posebnih poročil. Priobčujemo danes nekaj zanimivih podrobnosti, katere se nam je posrečilo dobiti za naš list.

V BOJIH S SRBI IN ČRNOGORCI. (Razgovor z ranjenim Slovincem, rezervnim poročnikom.)

Neki rezervni poročnik pešpolka — imena na njegovo željo ne navajamo — ki je bil ranjen v zadnjih bojih s Srbi in je 28. avgusta dospel v Ljubljano radi okrevanja, je našemu uredniku opisal dogodke na bojišču tako-le:

Med prvimi sem odrinil v vojno, in sicer na mejo proti Srbiji in Črnigori. Srbi — večinoma četaši — so bili prodrlji v deželo že 30 km daleč. Začeli smo jih trebiti in potiskati čez mejo, tako da do 15. avgusta nismo imeli velikih bitk, marveč le večje ali manjše boje. Do 15. avgusta smo deželo očistili vseh sovražnih čet. Srbi niso napravili nikjer nobene druge škode, razen da so požgali kolodvorsko poslopje v Rudu in pa orožniško vojašnico na meji. Najbrže radi našega hitrega prodiranja niso imeli časa za pustošenje. — Naše artiljerije ni mogoče dovolj pohvaliti; sam sem bil priča, ko so zadostovali samo trije strelji iz naših topov, da je umolknila sovražna artiljerija. Nepopisno grozovit je bil učinek naših granat, ki so kar obrile sovražno postojanko. Sedaj smo naskočili okope in našli popolnoma prazne — razen mrtvecev, seveda; sovražnik je bil zbežal v divjem strahu. V jarkih so v kupih ležali mrtveci — večinoma brez glave, ako pa se je glava še držala telesa, je bila popolnoma raztrgana.

Našli smo tudi tri sovražnikove topove, popolnoma zastarelega sistema in skoro brez vsakega bojnega pomena, o čemer smo se bili že preje prepričali. 10 korakov pred mano sta padla dva sovražna šrapnela, ne da bi se bil le eden razletel in napravil kako škodo. Srbska infanterija, ki je v večjem številu še-le 21. avgusta pričela boj z našimi prednimi stražami — nas je bilo 5000 — je dosledno streljala previsoko,

tako da so njene kroglice zadevale vedno le naše zadnje straže. Tako sem bil tudi jaz ranjen pri naskoku na neko višino dne 22. avgusta, in sicer me je zadela krogla v ramo in šla skozi lopatico ven. Upam, da bom v par tednih okreval in se vrnil na bojišče. Naši ljudje so izborni razpoloženi, vsaka zmaga jih navduši za nove nevzdržne navale na sovražnika. Tren izvrstno deluje; mesa je v izobilici, ker smo v Srbiji zaplenili nešteto goveje živine, svinj in ovac. Zato nič ne de, ako nas časih naše trenske čete ne morejo dohajati na našem nevnanem prodiranju; ako moramo morda par ur čakati na menažo, smo pa potem odškodovani z obilno in krepko hrano. Na vaše vprašanje, kako da Srbi niso pustošili po naših krajih, vam odgovorjam, da prvič za to niso imeli časa, ker smo jih presenetili, drugič pa prebivajo po dotičnih krajih večinoma Srbi in Turki, katere so četaši smatrali za svoje brate in jim zato niso hoteli uničiti domov. Sicer so se pa Turki postavili na našo stran in nastopali proti Srbom. — Ponoči imamo navadno mir; le tu in tam pade kak strel. Zjutraj smo navadno po kratki molitvi s hura klici znova navajali na sovražnika. Tako vršimo svojo dolžnost do naše ljube avstrijske domovine in do našega najmilostivejšega cesarja.

SRBSKE GROZOVITOSTI.

Dunaj, 29. avgusta. (Kor. urad.) Iz vojnega poročevalskega stana se uradno poroča: Vrhovno armadno poveljstvo je sporočilo sledeče podrobnosti o srbskih grozovitostih: 1. Srbi so večkrat streljali na sanitetno osobje in na prevoz ranjencev; 2. pri Cerovcu so našli padle častnike popolnoma oropane; 3. našli so veliko dum-dum-krogel; 4. južno od Šabca so našli truplo infanterista, kateremu je bil odrezan nos in levo uho; 5. v mnogih slučajih so četaši simulirali smrt in nato nepričakovano napadli naše z bombami; 6. južno od Šabca so našli mrtvega častnika, kateremu so Srbi potegnili kožo raz glave, dva padla pešca pa sta bila nečloveško razmesarjena.

NAŠI MOHAMEDANCI IN VOJSKA PROTI ČRNOGORI.

Dunaj, 29. avgusta. V bojih s Črnogorci se je dognalo, da so se borili na strani Črnogorcev srbski, francoski in grški vojaki, a da niso vsi pripadali regularnim četam. Zapovedovali so jim ruski in srbski častniki, ki so vodili boje. Naglašati se mora, da je šlo mohamedansko prebivalstvo navdušeno v boj za monarhijo. Mohamedanska mladina je sestavila oddelke mladih strelcev, ki so se hrabro borili.

PODPOLKOVNIK HALLUSKA UMRL JUNAŠKE SMRTI.

V bojih ob Drini je padel poveljnik 1. bataljona 11. pešpolka (Pisek) Alfred Halluska. Junaka je zadela krogla v trebuh.

Prva angleško-nemška bitka na morju.

PRVA NEMŠKO - ANGLEŠKA BITKA NA MORJU.

Dunaj, 29. avgusta. (Koresp. urad.) »Wolfsova« pisarna javlja: Včeraj popoldne se je v deloma meglenem vremenu, ki je jemalo pogled, prikazalo več angleških, moderno opremljenih malih križark z dvema flotilama rušilcev, morda 40 po številu, v nemškem severnomorskem zalivu, severozapadno od Helgolanda. Nastal je trdovraten boj med posameznimi sovražnimi in našimi lahkiimi bojnimi ladjami. Nemške male križarke so silno tiščale za sovražnimi proti zapadu ter so došle pri tem, ker se ni dalo daleč dovolj videti, v boj z več močnimi oklopnimi križarkami. Njegovega Veličanstva ladjo »Ariadne« so bojne križarke razredale Lyon v mali daljavi obstreljevale s težkimi topovi in jo po častnem boju pogreznile. Pretežni del moštva, kakor je pričakovati, 250 oseb, so mogli rešiti. Tudi torpedni čoln V. 187, ki so ga neka mala križarka in pa 10 rušilcev silno obstreljevali, se je potopil, do konca bruhaajoč ogenj na sovražnika. Šef in poveljnik flotile sta padla. Znatno del posadke je rešen. Mali križarki Köln in Mainz se pogrešata. Kakor poroča danes Reuterjev urad iz

Londona, sta se tudi v boju s premočnim sovražnikom potopili. Del njunih posadk: 9 častnikov in 81 mož, so, kakor se vidi, rešile angleške ladje. Glasom istega vira so bile angleške ladje težko poškodovane.

× × ×

»Ariadne« je bila mala križarka, dolga 104 m, široka 11-8 m, s ponorom 5 m, obsegom 2650 ton, z 8000 konjskimi silami in posadko 269 mož.

»Köln« in »Mainz« sta bili mali križarki iste vrste; dolgi 130 m, široki 14 metrov, ponor je znašal 5 m, obseg 4350 ton, konjskih sil je imela prva 20.000, druga pa 27.110, posadka je znašala na obeh po 379 mož.

× × ×

Berolin, 29. avgusta. (Kor. urad.) Iz strokovnjaških krogov se poroča o pomorski bitki pri Helgolandu, da so se nemške ladje naenkrat znašle pred neprimerno številnejšo in močnejšo sovražno močjo in so poizkušale v hrabrem boju vse, da bi zadale sovražniku čimvečjo škodo. Vsled megle Helgolandske najbrže ni mogel poseči v boj. Število mrtvih je primeroma majhno. Angleške ladje imajo precejšnje poškodbe.

Težki lopovi naše armade.

»Reichspost« objavlja sledeče obvestilo, ki ga je vojna uprava odobrila: Z ozirom na uradno objavo, da so pri obstreljevanju trdnjave Lüttich sodelovali 42 cm oblegovalni topovi, ne-

kateri listi pripominjajo, da je nemška armada prva in edina uvedla ta kaliber, kar pa ni popolnoma točno. Glede na informacije, ki so popolnoma zanesljive, se lahko konstatira, da je avstro-ogrsko vojna uprava že leta 1910 na strelišču tvrde Škoda v Bolevcu pri Plznu preizkusila prvo 42 cm havbico.

Doseženi uspehi so se tako izkazali, da je naša vojna uprava, ki jo vodi vedno stremenje, da uvede najmodernejšo tehnično pridobitve na vojnem polju, takoj sklenila že takrat, da nekaj teh topov postavi v trdnih pozicijah pri nas doma. Ta pri nas uvedena havbica izstreljuje 1000 kg teže krogle nad 15 km daleč. Po tem obvestilu imamo pač pa take topove velikane, a v trdnih pozicijah, med tem ko se je nemški vojni upravi posrečilo, da je rešila srečno tudi vprašanje, kako se ti topovi velikani prevažajo.

× × ×

Graški listi pa objavljajo sledečo cenzurirano brzojavko iz Berolina:

Berolin, 28. avgusta. Neko pismo iz nemškega glavnega stana, ki ga objavlja »Lokalanzeiger«, poroča, da so pri obstreljevanju Namurja istočasno s pruskimi vporabliali tudi težke avstrijske oblegovalne topove.

KOLOSALEN UČINEK TOPOV VELIKANOV.

Pri obleganju Lütticha ni nemški artiljeriji niti en strel odpovedal. Lüttiški fort Loncin so samo trije strelji iz nove 42 cm havbice popolnoma porušili. Trdnjava je izgledala, kakor da bi jo bil obiskal strašen potres. Trdnjavo Namur je porazil le napad nemške artiljerije. Učinek oblegovalnih možnarjev je bil tako silen, da so lahko napad s pehoto opustili.

Odesa v rokah revolucionarjev.

Bukarešt. Ruskemu poslanstvu v Bukarešti se poroča, da bombardira ruska oklopna križarka »Panteleion« mesto Odeso, katerega so se revolucionarji polastili. Po krvavih pouličnih bojih, ki so trajali cel teden, je revolucija popolnoma zmagala. Odločili so vojak, ki so se revoluciji pridružili, ko so častnike usmrtili. Policijskega mojstra, načelnika orožnikov in policijske komisarje so usmrtili ob napadu na ječe. V vseh javnih poslopih, raz katere plapolajo rdeče zastave, delujejo revolucionarni odbori. »Panteleion« bombardira pred vsem poslopja in vojašnice, kjer bivajo revolucionarne čete.

Japonsko brodovje obstreljuje

Tokio, 29. avg. Japonsko brodovje je pričelo boj pri Čingtau.

Posebna izdaja tokijskega lista »Jamato« poroča, da obstreljuje japonsko brodovje Čingtau, glavno mesto nemške vzhodne azijske kolonije Kiaučau. Kakor poroča »Tokijska agentura«, sodijo voditelji japonske armade in mornarice, da bodo morali Čingtau oblegati tri mesece. Posadka je preskrbljena z municijo in z živili za osem mesecev. Čez London pa poročajo iz Čingtau: V petek zvečer je došla šifrirana brzojavka nemškega cesarja, ki poziva posadko, da naj se do skrajnosti brani. Nemci so razstrelili vse, česar bi se moglo japonsko brodovje pri merjenju posluževati. Kitajske vasi v okolici so podrti. Poveljnik angleškega torpednega rušilca Kennet poroča, da je neki nemški torpedni rušilec, ki ga je zasledoval, imel tri mrtve in ranjence, a da ga ni mogel poškodovati.

Angleži bi radi zasedli Trst.

»Grazer Volksblatt« z dne 28. avgusta št. 405 priobčuje pod zgorajšnjim naslovom naslednje cenzurirano poročilo:

Angleži nameravajo zasedati Trst. Z Malte se poroča o italijanskem oklicu admirala angleške mornarice v Sredozemskem morju na Tržačane, ki se glasi: Tržačani! Anglija, ki je že stoletja prijateljica in obhodovalka vsega, kar je italijansko, pošilja potom svojega mogočnega in slavnega brodovja svoj prizrčen pozdrav temu plemenitemu in delavnemu mestu. Vas ne zadene nobena vojna strogost, nobena nasilna odredba, nobene usmrčitve, pač pa red in naklonjenost, združena z največjim spoštovanjem pred tisočletno kulturo te dežele. Otvoritev zopet zvezo s svojim morjem, začnite zopet trgovino, vir vaše slave in vašega bogastva, dokler svobodna, od vas izvoljena vlada v smislu vaših prizadevanj za vedno ne odreši patriotičnega in plemenitega Trsta. Človek bi rekel, da je angleški admiral — če je oklic sploh pristen — to klobaso napravil za irendentarje. Mož govori, kakor bi bil Trst prav za prav italijanski. Če je to metoda angleških poizkusov, da bi spravili Italijo na svojo stran, potem

mora biti Anglija že na koncu s svojimi duševnimi pripomočki. »Tribuna« pripominja k temu, da izkrcanje v Trstu z vojaškega stališča ni verjetno, dokler zavezniki niso osvojili Pulja, ki bo glasom angleških izjav »jako trd oroh«. V Benetkah se boje, da bi Trsta ne bombardirali.

Odločno dejanje Italije.

Berolin. Tukajšnji listi poročajo iz Rima: Potem ko je vlada ves svoj vpliv uporabila, da je preprečila od nekaterih irendentistov predloženo zbiranje italijanskih prostovoljskih čet za Srbijo in Francijo in proglasila tako nabiranje na italijanskih tleh za kaznivo, je prišlo ravnokar poročilo, da zbirajo v Parizu in Londonu Garibaldijske čete. V Londonu se je priglasilo 250 mož, največ Italijanov, vendar je tudi nekaj Slovanov. Te čete so si nadele ime »legija tujcev«. Bogati Angleži so jim dali fonde na razpolago. V Parizu podpirajo čete, ki se imenujejo Garibaldijska legija, francoske oblasti. Italijanska vlada je poslanikom v Londonu in v Parizu naročila, naj naznanijo dotičnim italijanskim državljanom, ki so pristopili k tem četam, da izgube vse državljanske pravice v Italiji.

Švica dementira zvezo Avstrije, Nemčije in Švice proti Italiji.

London, 29. avgusta. (Kor. urad.) Poslanik Švice je danes angleški vladi javil, da so neresnična poročila nekaterih listov, da bi obstajala zveza Nemčije, Avstrije in Švice, ki bi bila naperjena proti Italiji.

Švica varuje svojo nevtralnost z orožjem.

»Bayerischer Kurier« poroča, da so švicarski vojaki ob švicarsko francoski meji ustrelili 700 Francozov, ki so poizkusili s silo vdreti čez švicarsko mejo, da nemške čete za hrbtom napadejo.

Irci za Nemčijo.

Newyorški listi poročajo, da so Irci v Newyorku priredili slavnost, ker pričakujejo, da jih Nemčija reši izpod angleškega jarma. Sklenili so resolucijo, ki izjavlja nemškemu cesarju in nemški armadi simpatije, ker hoče Evropo rešiti ruskega samodržstva in angleškega kramarskega duha.

Turčija.

TURČIJA SE PRIPRAVLJA.

Carigrad, 30. avgusta. (Kor. urad. Uradno.) Vlada je prepovedala vsled mobilizacije polet inozemskim letalcem po turškem ozemlju. Straže so dobile ukaz na letalce streljati.

Carigrad, 30. avgusta. (Kor. urad.) Turško sanitetno društvo »Polumesc« je začelo razvijati vsled mobilizacije živahno delovanje. V Stambulu so v bolnišnicah tri šole, v katerih se uče strežnice sanitetne službe.

Carigrad, 30. avgusta. (Kor. urad.) Komisija mesta se peča z vprašanjem aprovizacije prebivalstva. Mestni prefekt je dovolil uvoz vseh živil.

TURŠKI VOJNI MINISTER OZDRAVEL.

Carigrad, 29. avg. (Kor. urad.) Vojni minister Enver-paša, ki je nekaj dni bolehal ter moral ostati v sobi, bo jutri prišel zopet izvrševati svoje posle.

TURČIJA DOBI POSOJILO.

Carigrad, 29. avg. (Kor. urad.) Uradni list objavlja naredbo, s katero se pooblašča poljedelska banka, da izplača turški vladi 330.000 funtov posojila.

PROMET NA DELU BAGDADSKE ŽELEZNICE OTVORJEN.

Berolin, 29. avg. (Kor. urad.) Delna proga bagdadske železnice iz Sumikena v Istabulat se je včeraj izročila prometu.

Grozen požar v Carigradu.

700 HIŠ POGORELO.

Carigrad, 29. avg. (Kor. urad.) Iz neznanih vzrokov je danes tu nastal požar, ki je upepelil približno 700 hiš.

Grška mobilizira.

Carigrad, 29. avgusta. (Kor. urad.) Grški generalni konzulat je nabil letake, v katerih poziva grške rezerviste in domobrance vseh vojaških kategorij, naj bodo za slučaj grške mobilizacije pripravljeni oditi k svojim četam.

Knez Wied zapusti Albanijo.

Rim, 29. avg. (Kor. urad.) »Tribuna« javlja iz Valone, da se govorica, da namerava knez Wied zapustiti Drač, potrjuje. Vojaškim teškočam so se pridružile tudi težave finančnega značaja.

Zaplenjeni tržaški parnik v Rusiji.

Trst. Semkaj se poroča, da je bilo v ruskih lukah zaplenjenih več tržaških ladij.

Kje je francosko angleško brodovje?

Ancona. Poveljnik ladje »Milo«, ki je ravnokar semkaj prispel, pravi, da je zedinjena francoska in angleška mornarica odšla iz Bara in da se o nji ne vé ničesar.

Amerika v svetovni vojni.

Čikaški zdravnik dr. Ernst Löwinger, ki sedaj potuje po Evropi in se te dni mudi na Ogrskem, je v listu »Budapest« tako-le opisal vlogo Amerike v svetovni vojni: Združene države izvajajo nasproti Nemčiji in Avstro-Ogrski prijateljsko nevtralnost, v trenutku pa, ko bi Japonska agresivno posegla vmes, se bo ta nevtralnost izpremenila v akcijo proti Angliji, Japonski in Rusiji. Nasprotja radi Panamskega prekopa so v Ameriki itak že ustvarila Angležem sovražno razpoloženje. Ameriško časopisje in najodličnejši državniki, kakor Roosevelt, Hearst, Clark in drugi, so Angliji nasprotni, in prvi korak Amerike se bo obrnil proti Kanadi, katere prebivalstvo bi priklopil k Uniji z navdušenjem pozdravilo.

Združene države niso bile nikdar bolj pripravljene na vojno, nego so ravno sedaj. Letina je bila izvrstna in ameriške finance se nahajajo v odličnem položaju. Vsled vojnega stanja v Mehiki so kopne in pomorske čete polnoštevilne. Od spomladi se pripravlja deželna milica, ki bo štela dva milijona mož. Kar se tiče ameriške mornarice, tekmuje z angleško in bi imela vse nade na zmago tudi v slučaju, da bi morala nastopiti proti Angliji in Japonski obenem. To je korist Panamskega prekopa, ki je bil ravnokar odprt.

Nastop Amerike bi bistveno vplival na evropsko vojno, ker bi oslabil angleško brambno moč in jo vodil v gotov pogin.

Ako bi se Wilson obotavljal, potem bo ameriško javno mnenje pomedlo z vlado.

Ameriška nemška narodna zveza, ki je silno mogočna organizacija, in prostozidarske lože, ki imajo vsepovsod velik vpliv, ne bodo trpele niti en hip, da bi Amerika vodila politiko, ki bi mogla služiti ruskim interesom, četudi samo posredno.

Denarja in živil Amerika ne bo odkrnela ne Nemčiji, ne monarhiji, za to skrbi ljudsko časopisje, ki je Angliji, Japonski in Rusiji brezpogojno sovražno.

Razna poročila.

NAŠI JUNAKI.

Dunaj, 29. avgusta. (Kor. urad.) Iz vojnega poročevalskega stana se uradno poroča: Po izredni hrabrosti so se odlikovali sledeči častniki: Emil vitez pl. Ziegler, podmaršal, poveljnik 2. konjeniške vojne divizije; Blaž Gyarmeta, generalmajor, poveljnik 22. pehotne brigade; Ladislav pl. Jeny, polkovnik, poveljnik neke kralj. ogrske domobranske konjeniške brigade; Robert Kudziński, stotnik v 19. domobranskem pešpolku; Karol pl. Gebauer, stotnik v pok., etapni poveljnik; Rihard Stosius, nadporočnik 7. ulanskega polka; Karol Kavlik, orožniški nadporočnik in Aleksander vitez pl. Winizki, poročnik 1. domobranskega ulanskega polka. — Kot zrakoplovci, oziroma opazovalci so se odlikovali med drugimi: Oskar Rosman, stotnik v zboru glavnega štaba; nadporočniki: Ivan Mandl, 4. trdnj. topn. polka; Maks Macher, v istem polku; Edward Fritsch v polj. topn. polku št. 12; Ferdinand vitez pl. Cavallar v pešpolku št. 10; Josip Bendik v polj. topn. polku št. 11; Karol Sanfield v 87. pešpolku; Henrik Kostuba 73. pešpolka; Rudolf Heleka v 10. pešpolku in Kamilo Perini polj. topn. polka št. 8. — Za hrabrost pred sovražnikom je bilo več oseb iz moštva odlikovanih s srebrno kolajno za hrabrost I., oziroma II. razreda.

PONESREČEN ZRAKOPLOVEC.

Dunaj, 29. avg. Iz vojnega poročevalskega stana se poroča: Generalštabni stotnik Rossmann je padel z zrakoplova in se ubil.

STANOVANJSKE ZADEVE.

Dunaj, 29. avgusta. (Kor. urad.) Izdana je nova naredba v korist mobiliziranih v zadevi rubežni glede plačil za stanovanje.

MINISTRSTVO ZA JAVNA DELA ZA PRESKRBO DELAVCEV.

Dunaj, 30. avgusta. (Kor. urad.) Pod predsedstvom ministra za javna dela, Trnko, je zborovala te dni interministerialna konferenca, ki se je pečala z vprašanjem novih državnih stavb za brezposelno delavstvo. Dela se bodo oddala vpoštevajoč sedanje gospodarske razmere.

RUSKI REVOLUCIONARJI NA DELU.

»Pesti Hirlap« poroča iz Marmaros-Szigeta: Judovski begunci pripovedujejo, da je bila razstreljena zaloga smodnika v Lodzu. Uradno se poroča, da je eksplozijo povzročila strela. Urednika nekega judovskega lista v Lodzu, ki je pisal, »da bliski z zapada točno delujejo«, so zaprli.

ANGLEŠKI PREUIER-MINISTER ŽELI AGITACIJSKE SHODE.

London, 29. avgusta. (Kor. urad.) Angleški premier-minister je na župane raznih angleških mest izdal oklic, v katerem pravi, da je treba sedaj zborovanj, na katerih se mora vsakemu možu jasno povedati, da mora storiti svojo dolžnost. Tudi on je pripravljen na shodih govoriti.

»Volitev novega papeža.

Rim, 30. avgusta. (Kor. urad.) List »Messaggero« pravi, da se v kolarijih Vatikana živahno razpravlja v mednarodnem kandidatu kardinalu Maffiju, na katerega bi se zedinili vsi inozemski kardinali. Nekateri da so, kakor leta 1903., za in proti Rampolli, tako tudi sedaj za Maffija in proti. Kot kompromisni kardinali bi prišli v poštev: Ferrata, Gaspari, Serafini in Pompili. (To so seveda brezpomembna ugičavanja laških častnikov, ki strežejo radovednosti in ki jih samo kot neko kurioznost prinašamo. Op. ured.)

Rim, 29. avg. (Kor. urad.) Danes se je služil v sikstinski kapeli drugi rekvijem za sv. Očeta Pija X. ob običajnih ceremonijah. Prisostvovalo je 46 kardinalov.

Rim, 29. avg. Apostolski ceremonijar d' Amico je naznanil kardinalom, da bo kardinal Ferrata dne 31. t. m. v pavlinski dvorani Vatikana daroval sv. mašo na čast Sv. Duhu. Nato bo imel govor o izvolitvi glavarja sv. Cerkve. Še isti dan se bodo zbrali kardinali in ob 5. uri popoldne se bodo podali s križem na čelu v konklave. »Giornale d' Italia« javlja, da je volitev novega papeža potom kompromisa izključena. Taki volitvi se upirajo posebno inozemski kardinali. »Giornale d' Italia« in »Tribuna« povdarjata, da bo konklave skoro gotovo dalje časa trajal.

Rim, 29. avg. (Kor. urad.) »Giornale d' Italia« poroča, da bo znamenja o poslovanju konklave dajal zvonček, pritrjen na desni strani dvorišča Sv. Damasa, v bližini palačne garde, v višini tretje lože, in sicer vsaki dan ob devetih, četrta na deset, poldesetih dopoldne in ob petih, četrta na šest in polšestih popoldne.

Dnevne novice.

+ »Slovenčeva« poročila o vojnih dogodkih. Naše uredništvo je preskrbelo vse, da je občinstvo v vseh vojnih dogodkih točno in resnično informirano. Tudi največji listi ne morejo dobiti boljših informacij, kakor mi. »Slovenec« ima tudi v glavnem poročevalskem stanu svojega poročevalca. Ne strašimo se ne truda, ne stroškov, da v teh zgodovinskih dneh slovenskemu narodu nudimo jasno sliko vseh dogodkov. Če vpoštevamo dejstvo, da je vojni poročevalec »Neue Freie Presse« v glavnem poročevalskem vojnem stanu plačan na dan s 100 K poleg obilnega zneska in da poročevalec berlinskega »Local-Anzeigerja« dobi mesečno 3000 mark., da ne govorimo o še večjih plačah, si občinstvo lahko napravi sodbo, da je naše podjetje v sedanjih trenutkih storilo več, kakor se more od skromnega slovenskega podjetja zahtevati. Pričakujemo pa, da bo to občinstvo tudi vpoštevilo in naše pošteno stremljenje vseskozi dejansko podpiralo z naročitvijo »Slovenca«.

— Umrl je na tifusu v tukajšnji garnizijski bolnici orožniški postajevodja Leopold Demšar. — V deželni bolnici je na jetiki umrl vojak Vrbovšek Jakob.

Ij Sladkor, olje, riž. Radi odhoda na bojišče se takoj odda: 100 sodov najfinejšega jedilnega olja brez duha, najfinejša kakovost, po 107 K na mestu v Reki, ali 109 K v Ljubljani, najmanjši nakup 1 sod. Zdrobljen riž, čisto bel, po 27 K, Ljubljana. Najmanjši nakup 100 kg. 150 vreč kristalnega sladkorja v vrečah po 79 K na mestu v Ljubljani. Pri večjem odjemu ceneje. Naročila pod: Vpoklican, poštni predal 116, Ljubljana.